

รายงานวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา

A Study of Tai Lue Naming in Phu Sang District, Phayao Province

โดย

รองศาสตราจารย์อรพัช	บวรรักษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรทิพย์	เฉิดฉินนภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังรอง	เจียมวิจักษณ์
อาจารย์อำนาจ	ปักษาสุข

ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์

ผลงานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ประจำปีงบประมาณ 2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อ ความหมายของชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากความหมายของชื่อของชาวไทลื้อ โดยเก็บข้อมูลชื่อของชาวไทลื้อที่อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา 2 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป และกลุ่มอายุ 1-40 ปี จำนวนกลุ่มละ 600 ชื่อ รวมชื่อที่ใช้ในการศึกษา 1,200 ชื่อ

ผลการวิจัยพบว่าชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มี 4 แบบ คือ แบบ 1-4 พยางค์ โดยชื่อที่ใช้ 2 พยางค์พบมากที่สุด สำหรับชื่อชาวไทลื้อกลุ่มอายุ 1-40 ปี มี 5 แบบ คือ แบบ 1-5 พยางค์ โดยชื่อที่ใช้ 3 พยางค์พบมากที่สุด ด้านภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป 3 ลำดับแรกได้แก่ ภาษาไท ภาษาบาลีสันสกฤต และภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ตามลำดับ ส่วนภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทลื้อกลุ่มอายุ 1-40 ปี 3 ลำดับแรก ได้แก่ ภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาไท และภาษาไทยประสมกับภาษาบาลีสันสกฤต ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความหมายของชื่อของชาวไทลื้อตามกลุ่มอายุพบว่า ทั้งชื่อของชาวไทลื้ออายุ 50 ปีขึ้นไป และชื่อของชาวไทลื้ออายุ 1-40 ปีมีกลุ่มความหมาย 13 กลุ่ม ทั้งนี้กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไปปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุ 1-40 ปีปรากฏกลุ่มความหมายเกี่ยวกับสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มความหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเกียรติยศและอำนาจ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับธรรมชาติ ตามลำดับ

กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ 50 ปีขึ้นไป สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวไทลื้อเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนาทั้งความมั่งคั่งร่ำรวยและความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ในขณะที่กลุ่มความหมายของชื่อของชาวไทลื้ออายุ 1-40 ปี สะท้อนให้เห็นค่านิยมของชาวไทลื้อเกี่ยวกับสิ่งที่พึงปรารถนา ได้แก่ ความเจริญรุ่งเรือง ความมั่งคั่งร่ำรวย เกียรติยศและชื่อเสียง รวมถึงแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่าย นอกจากค่านิยมและวิถีชีวิตดังกล่าวแล้ว ชาวไทลื้อทั้ง 2 กลุ่มยังมีความเชื่ออื่น ๆ ที่สะท้อนจากกลุ่มความหมายต่าง ๆ อีก ดังนี้ ค่านิยมเกี่ยวกับความเป็นผู้มีปัญญา ค่านิยมเกี่ยวกับการปรารถนาความรักและความสุข และความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา

Abstract

The purposes of this research are to explore type of the language used in Tai Lue names, study meanings and values reflected from the meanings of Tai Lue names. Data used for analysis are 1,200 names, divided into 2 age groups: over 50 and between 1-40, collected from Phu Sang District, Phayao province.

The results of the analysis show that the number of syllable of age over 50 Tai Lue names have 4 types: 1-4 syllables. The most popular number of syllable of this group is 2 syllables. The number of syllable of age between 1-40 Tai Lue names have 5 types: 1-5 syllables. The most popular number of syllable of this group is 3 syllables. As for type of the language used in Tai Lue names, The most popular type of the language used in the group of age over 50 Tai Lue names are Tai, Pali-Sanskrit and Tai plus Pali-Sanskrit, respectively. The most popular type of the language used in the group of age between 1-40 Tai Lue names are Pali-Sanskrit, Tai, and Tai plus Pali-Sanskrit, respectively.

As for the meanings, the results show that both ages of Tai Lue names can be classified into 13 groups of meaning. The most popular group of meaning of age over 50 Tai Lue names are treasures, characteristics, surroundings, and auspiciousness and progress, respectively. The most popular group of meaning of age between 1-40 Tai Lue names are auspiciousness and progress, treasures, honor and power, and surroundings, respectively.

The meaning of age over 50 Tai Lue names reflect values about wealthy, progress, and the simple way of life. In part of the meaning of age between 1-40 Tai Lue name, they reflect values about progress, wealthy, honor and fame, and simple way of life. Besides, they reflect values about knowledge, love and happiness, and believe about Buddhism as well.